

IN MEMORIAM

**dr. sc. Zvonimir Pelcer,
dipl. ing. šum., znanstveni savjetnik**

U kasno popodne 4. kolovoza 2010. sunčeve zrake ispraćale su zajedno s omanjim skupom rodbine, prijatelja i znanaca na kostrenskom groblju na vječni počinak ovozemaljske ostatke znanstvenog savjetnika dr. sc. Zvonimira Pelcera, dipl. ing. šumarstva.

Prije devedeset godina hrvatska rimokatolička obitelj Franje i Ruže Pelcer dobila je prinovu – sina Zvonimira, kojeg je obasjalo sunce u starom Dubrovniku, gdje je punim plućima udahnuo opojne mirise mediteranskog podneblja – kadulje, vriska, smilja i kovilja. Ti prvi dojmovi bit će mu životna odrednica. Zvonimir odrasta i školuje se

slijedeći očeva radna mjesta – pučku školu završava u Jajcu, a prvu klasičnu gimnaziju u Sarajevu 1939. godine, kada se upisuje na šumarski odjel Poljoprivredno-šumarskog fakulteta. Vjetrometine II. svjetskog rata zatiču ga u postrojbama Hrvatskog domobranstva od 1943. do 1945. godine, nakon čega nastavlja studij šumarstva na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu.

1948. godina prijelomna je u njegovu obrazovanju i životnom putu, kada ga doajen hrvatske biljne sociologije prof. dr. sc. Ivo Horvat s kolegama studentima Stjepanom Bertovićem, Zoltanom Matanom i Đurom Babogredcem uzima u svoju ekipu za kartiranje vegetacije risnjačkog masiva. Radeći i dalje s prof. dr. sc. I. Horvatom, diplomirao je 1950. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Prvo stalno zaposlenje dobio je u Institutu za eksperimentalno šumarstvo pri JAZU na Kantridi 1952. godine, gdje radi na poslovima melioracije i pošumljavanja krških i bujadičarskih terena Like. Nakon pet godina, tj. 1957. godine, prelazi u Institut za šumarska i lovna istraživanja u NR Hrvatskoj, kasnije Šumarski institut – Odjel za tipologiju šuma Zagreb – radna grupa Rijeka, gdje će dočekati umirovljenje 1990. godine.

Malo tko je od kolega koji su radili s njime imao priliku tako temeljito i detaljno upoznati i istražiti najskrivenije i najljepše, do tada gotovo nedirnute kutke ove naše jadne i napaćene – ali prelijepše nam domovine Hrvatske. Znanstveno-istraživački rad koji je obavljao zahtijevao je terestičko kartiranje vegetacije šumskih ekosustava, a taj se rad tada obavljao gotovo isključivo hodajući – zato se s pravom može reći da Panonsku ravnicu, Dinaride visokoga obraslog krša te mediteranski

goli krš nitko nije upoznao niti će upoznati bolje od Zvonimira! Bila su to vremena bremenita oskudicom kako materijalno-financijskom, tako i znanstveno-tehnološkom; boravilo se na terenu neprekidno mjesecima, bez automobila, s naprtnjačom na leđima, starom kartom iz doba Austro-Ugarske Monarhije, kompasom i nervoznim lugarom komu se žurilo doma radi privatnog posla. U takvim uvjetima timskog rada nastavljenog na utrtim Horvatovim smjericama radala se Hrvatska tipološka škola, koja je po svojim rezultatima istraživanja bila neusporedivo cjenjenija u Europi negoli u vlastitoj domovini. Procesi globalne grube destrukcije prirode s trajnim negativnim konotacijama za šumske ekosustave (i ne samo njih) praćeni su na više tisuća trajnih pokusnih ploha postavljenih tijekom šezdesetih godina prošlog stoljeća u panonskom, dinarskom i mediteranskom području Hrvatske. Tijekom toga iznimno obilnog rada Zvonimir osjeća potrebu za usavršavanjem te 1972. godine okončava doktorski studij na Šumarskom fakultetu u Sarajevu iz područja fitocenologije, potom odlazi na specijalizaciju kod svjetski poznatoga fitocenološkog doajena prof. Ellenberga u Göttingen. Istovremeno je član Istočnoalpsko dinarskog društva za vegetaciju, također je član i Hrvatskoga ekološkog društva te Planinarskog društva „Platak“ Rijeka.

Neobjavljena tipološka znanstveno-istraživačka riznica opsežna je, a samo jedan njezin manji dio objavljen je u znanstvenim stranim i domaćim časopisima. Zvonimir je autor ili suautor pedesetak radova, sudjelovao je u izradi državne karte primarne vegetacije Jugoslavije za IUFRO 1986. godine u Ljubljani, a sam je izradio više od 30 vegetacijskih karata mjerila 1 : 50 000. Sa znanstvenim radovima aktivno je sudjelovao na savjetovanjima, simpozijima i kongresima u inozemstvu i u Hrvatskoj.

Zauvijek ću pamtiti lakoću s kojom se penjao kroz kanjon Velike Paklenice iz Starigrada do sela Marasovića s nama mladima lipnja 1993. godine dok su nas s vrhova Velebita kroz ciljnike snajpera budno promatrali četnici. Na tom platou istraživali smo sukcesiju crnog bora na travnatim i poljoprivrednim površinama u Nacionalnom parku „Paklenica“. Zvonimirovo zadnje izlaganje bilo je prije nepunih deset mjeseci u Zagrebu na Šumarskom fakultetu na međunarodnom savjetovanju prigodom obilježavanja pedesete obljetnice šumskog sjemenarstva u Hrvatskoj, kada nas je sve obradovao svojim lucidnim mislima i vedrinom kojom je zračio cijeloga svojega života.

Tiho, ali i nenadano, nenametljivo kako je i živio, zauvijek nas je ostavio naš kolega i prijatelj Zvonimir, iza njega su ostala brojna djela kao uzor kolegama koji će nastaviti njegovim utrtim stazama na kojima će često susretati Zvonimira u kaduljinu modroljubičastom cvatu, u opojnim mirisima vriska i smilja, a Tebi, dragi Zvonimire, neka je laka ova hrvatska kostrenska gruda!

Dr. sc. Karmelo Poštenjak